

Освіта і наука в Середньовіччі

1. Освіта і наука
2. Університети
3. Колегії
4. Книжний попит
5. Якою була наука в середні віки?
6. 4 Напрямки в науці
7. Тенденції в алхімії
8. “Канон”

Освіта і наука

- У епоху Середньовіччя високого рівня досягла освіта і наука. Зупинемося на освіті. Шкільна та університетська наука трималася на одному з перших місць. Для навчання кпіриків використовувалися єпископські й монастирські школи, у яких Боецієм і Ф.Клесідором (487-578) було введено поділ «семи вільних мистецтв» на 2 частини: тривіум (3 шляхи знань: граматики, риторика і діалектика) та кведріум (чотири шляхи знання: геометрія, арифметика, астрономія і музика).

Університети

- У XII-XIII ст. на базі таких шкіл виникли університети. У 1200 р. у Франції засновано Паризький університет. В Англії були такі відомі школи, як Болонська юридична та Солериська медична. У XIII ст. з'явилися й інші університети: Оксфордський, Кембріджський в Англії, Соломонський в Японії, на медичному факультеті університету мало займається не більше 50 осіб. Головним центром освіченості стала академія в Ахені. Сюди були запрошені найбільш освічені люди тої Європи. Найбільшим діячем Керомичського відродження став Алкуїн. Він призивав не нехтувати “людськими науками”, обучувати дітей грамоті і філософії, щоб вони мали дібратися до вершини науки (мудрості). З XIV ст. географія університетів розширюється.

Колегії

- Набувають розвитку колегії (звідси-коледж). Спочатку так називалися гуртожитки студентів, але поступово колегії ставали центром знань, лекцій, диспутів. Заснована у 1257р. духовником французького короля Габеротом де Сорбон колегія, яка названа Сорбоною, помалу розрослося та так закріпила свій авторитет, що за її ім'ям став називатися весь Паризький університет. При церкві Св. Апостолів було створено вищу медичну школу.

Р. Бэкон

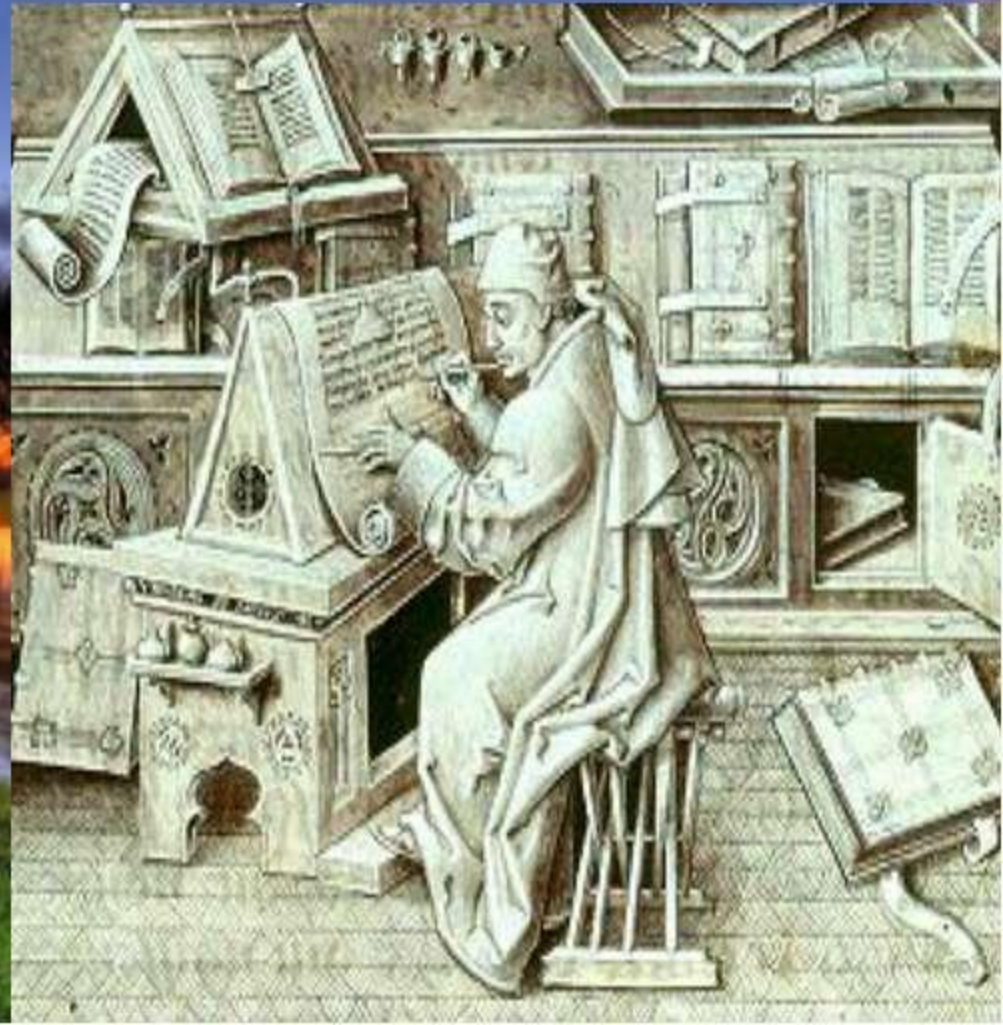
Книжний попит

- З розвитком шкіл та університетів розширився попит на книгу. У ранньому середньовіччі книга була предметом розкоші. Книги писали на пергаменті. Листки пергаменту зшивалися за допомогою тонких міцних шнурів і розташовувалися у переплет з дошок, обтягувалися шкірою, деколи були прикрашені коштовними каміннями та металами. Написаний переписчиками текст прикрашався намальованими великими літерами-ініціалами, заставками, а пізніше – чудовими мініатюрами. З XII ст. книга стала більш дешевою, відкриваються міські майстерні по переписуванні книг, над якими працюють не монахи, а ремісники.

Якою була наука в середні віки?

- Наука в середні віки була в основному книжною справою. Вона опиралась на абстрактне мислення і лиш незначною мірою на експеримент, оскільки ще не ставила перед собою прагматичної мети, не втручалася у природний хід подій, а намагалася зрозуміти світ у процесі споглядання.

4 Напрямки в науці

- В науці виділяють 4 напрямки: перший фізико-намічний, ядром якого було вчення про рух на основі натурфілософії арістотелізму. Другий – вчення про світло; оптика була частиною загальної доктрини – “метафізики світла”. Третій – наука про живе; вона охоплювала комплекс питань про душу, як джерело рослинного, тваринного і людського життя, в дусі арістотелізму. Четвертий напрямок стосувався астролого-медичних знань, у тому числі алхімії. Своєрідність алхімії полягало в тому, що вона об'єднувала в певну цілісну систему наукові узагальнення і фантазію, раціональну логіку і міфологію, будучи найбільше пов'язана з особливими середньовічного мислення. Алхімія являє собою специфічний феномен середньовічної к-ри – щось цілісне, що містить у собі такі компоненти, як наукові узагальнення. Алхімічний рецепт – це форма пізнання природи. Згідно з християнської догматикою світ є вироб (Лактанцій), тобто світ вийшов із рук бога завершеним, досконалим. Ось чому будь-яка дія – лише коментування світу, копіювання зразка.

Тенденції в алхімії

- Т.ч. в алхімії нібито разом відбуваються нераціоналістична і раціоналістична тенденції середньовічної культури Заходу. Видатним на той час популяризатором науки був Ібн-Сіна (Авіцена) – лікар, філософ (980-1037). Своє дитинство та юність провів в Бухарі, де під керуванням вчителів вивчав філософію, математику, медицину і почав наукову і лікарську діяльність. Слава про нього, як про лікаря росла дуже швидко та він був запрошений до захворівшого еміру Нух ібн-Мансуру, за успішне лікування котрого Ібн-Сіні було дозволено користуватися найбагатішими книгосховищами еміру. Тут він займався медициною. Основна медична робота Ібн Сіни – “Канон лікарської науки”, над якою він працював багато років.

“Канон”

■ “Канон” є фундаментальною енциклопедією медичних знань епохи Східного середньовіччя. В цій роботі викладена теорія медицини (анатомія, фізіологія, симптоматологія), вчення про лікарські речовини, приватна патологія та терапія. У ньому послідовно проводилась думка про запобігання організму від хвороб, про роль фізичних вправ в укріпленні здоров'я; викладаються питання гігієни ті дієтетики, гігієни житла, живлення; описані операції каменесічіння, лікування ран і травм, кровопускання (покази та протипокази, вибіх вен). Рани Ібн-Сіна рекомендував обробляти вином. Відомі грецьким, індійським лікарям давності, лікарські методи він доповнив новими, особливо ртуть в якості мінеральних засобів (шляхом втирань) для лікування сифілісу. При обстеженні хворих Ібн-Сіна рекомендував вислуховувати груди вухом, вислуховувати живіт, розрізняв звук тупий і тимпатичний, майже на 1000 років перейшов методи аускультації та перкусії. Його робота “Канон” перевидавалася 35 разів у др. пол. 17 століття і була на рівні з роботами Галена основне керівництво якого велось викладанням медицини. Ібн-Сена також був талановитим популізатором науки, майстром поетичного складу. До нас дійшли деякі його рубаї.

КОНЕЦ